

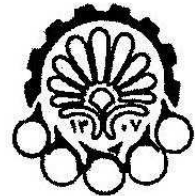
۰۴۶۹۸۹
۹۸۹۱۳

«بسمه تعالی»

پروژه هزاره

فدراسیون جهانی آژانس‌های سازمان ملل

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی‌تکنیک نیون)

وضعیت آینده ۲۰۱۲

ویرایش علمی (مؤلفان): م. سی. گلن، تئودور جی. گوردن و الیزابت فلورسکو

ویرایش علمی (متن فارسی):

دکتر محسن بهرامی (عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی امیرکبیر)

مهندس مهکامه طاعتی (پژوهشگر ارشد پژوهشکده مطالعات آینده)

برگردان (اسامی به ترتیب حروف الفبا):

پیام عباس زاده شکرار

علی اصغر عباسی

مازیار عطاری

محمد مجید فولادگر

محمد کشوری راهوار

فرنوش مرتضوی

سرفراز هاشم خانی زلفانی

شرر احمدی

سعید اصغری

نگار انصاری

احمد برومند کاخکی

محسن بهرامی

شهره دیده‌بان

مهکامه طاعتی

پژوهشکده مطالعات آینده

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

تابستان ۱۳۹۸

عنوان و نام پدیدآور	وضعیت آینده ۲۰۱۲ / تألیف جروم سی. گلن، تئودور جی. گوردن و الیزابت فلورسکو؛ ترجمه دکتر محسن بهرامی، مهندس مهکامه طاعنی؛ برگردان سعید اصغری ... [و دیگران]؛ پژوهشکده مطالعات آینده، دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک تهران)، پروژه هزاره فدراسیدن جهانی آژانس‌های سازمان ملل. تهران: دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک تهران)، ۱۳۹۸.
مشخصات نشر	۱۷۰ ص. ۲۹×۲۲ س.م.
مشخصات ظاهری	۹۷۸-۹۶۴-۴۶۳-۷۸۳-۴
شابک	
وضعیت فهرست‌نویسی	فیپا
یادداشت:	برگردان (اسامی به ترتیب حروف الفبا) سعید اصغری، محسن بهرامی، یوسف حجت، شهره دیده بان، جلیل سلیمی ...
یادداشت	عنوان اصلی: 2012 State of the Future.
موضوع	قرن بیست و یکم -- آینده‌نگری‌ها
موضوع	Twenty- first century—Forecasts
موضوع	آینده‌نگری
موضوع	Forecasting
شناسه افزوده	گوردن، تئودور جی.، ۱۹۳۰-م.
شناسه افزوده	Gordon, Theodore J., 1930-
شناسه افزوده	فلورسکو، الیزابت
شناسه افزوده	Florescu, Elizabeth
شناسه افزوده	بهرامی، محسن، ۱۳۳۲- مترجم
شناسه افزوده	طاعنی، مهکامه، ۱۳۵۳- مترجم
شناسه افزوده	اصغری، سعید، ۱۳۶۲- مترجم
شناسه افزوده	دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک تهران)
شناسه افزوده	Amirkabir University of Technology (Tehran Polytechnic)
شناسه افزوده	دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک تهران)، پژوهشکده مطالعات آینده
شناسه افزوده	پروژه هزاره ملل متحد
شناسه افزوده	UN Millennium Project
رده‌بندی کنگره	CB۱۶۱
رده‌بندی دیویی	۳۰۳/۴۹۰۹۰۵
شماره کتابشناسی ملی	۵۸۵۲۴۹۷

عنوان کتاب:	وضعیت آینده ۲۰۱۲
تألیف:	جروم سی. گلن، تئودور جی. گوردن و الیزابت فلورسکو
ترجمه:	دکتر محسن بهرامی، مهندس مهکامه طاعنی [و دیگران]
آماده سازی برای چاپ:	گروه نوآفرینان فردا، پژوهشکده مطالعات آینده دانشگاه صنعتی امیرکبیر
ناشر:	انتشارات دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک تهران)
چاپ و صحافی:	انتشارات دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک تهران)
چاپ اول:	تابستان ۱۳۹۸
قیمت:	۴۰۰,۰۰۰ ریال
تیراژ:	۱۵۰ نسخه
شابک:	ISBN: 978-964-463-783-4
	۹۷۸-۹۶۴-۴۶۳-۷۸۳-۴

آدرس مرکز پخش: خیابان ولیعصر، روبروی خیابان یزرگمهر، فروشگاه کتاب مرکز نشر

دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک تهران) - تلفن: ۶۶۴۹۸۸۶۸

وبسایت: <http://publication.aut.ac.ir>

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

عنوان
پیشگفتار

صفحه

خلاصه اجرایی	۱
فصل اول: چالش‌های جهانی	۱۳
۱) چگونه می‌توان با توجه به مسئله تغییرات آب و هوایی، به توسعه پایدار همگانی دست یافت؟	۱۴
۲) چگونه آب سالم و کافی می‌تواند بدون درگیری در اختیار همه قرار گیرد؟	۲۱
۳) چگونه می‌توان میان رشد جمعیت و منابع موجود تعادل ایجاد کرد؟	۲۸
۴) چگونه مردم سالارن‌ها می‌توانند از بطن نظام‌های قدرت مدار پدید آید؟	۳۴
۵) چگونه می‌توان چشم‌اندازها را بنه‌مدن جهانی را بیشتر در سیاست‌گذاری‌ها دخالت داد؟	۴۰
۶) چگونه می‌توان از همگرایی فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات به سود همگان بهره گرفت؟	۴۵
۷) چگونه می‌توان با تشویق اقتصاد بازارهای اخلاق‌گرا به کاهش فاصله میان دارا و ندار کمک کرد؟	۵۰
۸) چگونه می‌توان از خطر بیماری‌های نوپدید و بازپدید و میکروآرگانیسم‌های مقاوم کاست؟	۵۶
۹) چگونه می‌توان هم‌زمان با تغییر ماهیت کار و نهاد های اجتماعی، ظرفیت تصمیم‌گیری را بهبود بخشید؟	۶۲
۱۰) چگونه می‌توان با استفاده از ارزش‌های مشترک و راه‌های امنیتی جدید، کشمکش‌های قومی، تروریسم و به‌کارگیری سلاح‌های کشتار جمعی را کاهش داد؟	۶۷
۱۱) چگونه می‌توان از موقعیت در حال تغییر زنان برای بهبود شرایط و بهره‌برداری	۷۳
۱۲) چگونه می‌توان شبکه‌های تبهکاری سازمان‌یافته فراملی را از تبدیل شدن به سازمان‌های جهانی قدرتمندتر و پیچیده‌تر	۷۹
بازداشت؟	۷۹
۱۳) چگونه می‌توان تقاضای رو به رشد انرژی را به طور کارا و ایمن پاسخ داد؟	۸۵
۱۴) چگونه می‌توان با سرعت بخشیدن به پیشرفت‌های علمی و فناوریانه شرایط زندگی بشر را بهبود بخشید؟	۹۲
۱۵) چگونه می‌توان ملاحظات اخلاقی را به مؤلفه‌ای در تصمیم‌گیری‌های جهانی تبدیل کرد؟	۹۹
فصل دوم: شاخص وضعیت آینده ۲۰۱۲: پیشرفت جهانی و کاربردهای ملی	۱۰۹
فصل سوم: تغییر کلیشه‌های جنسیتی	۱۲۱
فصل چهارم: شرکت‌های تعاونی در سال ۲۰۳۰: عواملی که بر آینده شرکت‌های تعاونی و تجارت اثرگذار هستند	۱۲۹
فصل پنجم: بیم‌ها و امیدها: منظری از کشور کویت	۱۴۵
فصل ششم: آینده هستی‌شناسان	۱۵۵

توجه به مدیریت علم و فناوری به عنوان یکی از ابزارهای اصلی توسعه، به علاوه تحولات اخیر در وضعیت جدید اقتصاد جهانی و تغییرات آب و هوا و دیگر چالش‌های جهانی، اهمیت مطالعات آینده را هرچه بیشتر برای مراکز تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری روشن کرده است. مطالعه آینده، شناسایی و تعیین آینده‌های ممکن، انتخاب آینده مطلوب و تدوین برنامه برای حرکت پایدار جامعه برای دستیابی به آن، به عنوان روشی کارآمد برای هدایت و مدیریت جامعه، مقبولیت همگانی به دست آورده است. گزارش‌های سالانه پروژه هزاره که نتیجه هم‌فکری حدود هزار نفر از آینده‌پژوهان، کارشناسان، استادان، سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران در حوزه صنعت، دانشگاه، دولت، شرکت‌ها، سازمان‌های دولتی و مردم‌نهاد است، توجه زیادی را به خود جلب کرده و به زبان‌های متعددی ترجمه شده است. کتاب پیش رو، ترجمه گزارش نتایج فعالیت‌های سال ۲۰۱۲ پروژه هزاره است که در پی تلاش عده‌ای از صاحب‌نظران و استادان ترجمه شده و توسط مرکز نشر دانشگاه صنعتی امیرکبیر چاپ شده است. لازم به ذکر است کلیه گزارش‌های سالانه، از ۱۹۹۸ تا به حال، توسط همکاران پژوهشکده مطالعات آینده دانشگاه صنعتی امیرکبیر به فارسی برگردانده شده، توسط گروه نوآفرینان فردا برای چاپ آماده‌بازی شده و به کمک مراکز مختلف علمی پژوهشی به چاپ رسیده است که مجموعه منحصر به فردی را در مطالعات آینده، زبان فارسی تشکیل می‌دهد.

این گزارش طبق روال کلی پروژه هزاره، اطلاعات به روز شده درباره چالش‌های پانزده‌گانه را در فصل اول ارائه می‌دهد. توسعه پایدار، مسائل آب سالم و مناقشات در تقسیم و توزیع آب از منافع مشترک، رشد جمعیت، توسعه مردم‌سالاری، فناوری اطلاعات و ارتباطات، اخلاق در بازار و بازارهای اخلاق‌گرا، بیماری‌های نوپدید و بازپدید، مسائل و موقعیت زنان در جامعه، تبهکاری سازمان‌یافته فراملی، پیشرفت‌های علمی و فنی، تغییرات آب و هوایی و انرژی، از جمله مواردی هستند که در این فصل به آنها پرداخته می‌شود.

شاخص وضعیت آینده (سوفی) که در سال ۲۰۰۱ توسط پروژه هزاره معرفی شد، هنوز توجه بیشتری را به خود جلب می‌کند. در کنار محاسبه این شاخص در سطح جهانی، کشورهای متعددی اقدام به محاسبه این شاخص در سطح ملی نموده‌اند که فصل دوم به بررسی این شاخص در سال ۲۰۱۲ پرداخته و سپس گزارشی از محاسبه اولین شاخص رفاهیت آینده کشور آذربایجان ارائه می‌کند. این شاخص توسط انجمن آینده‌نگری کشور آذربایجان در اکتبر سال ۲۰۱۱ و با مشارکت ۱۰۰ فرد خبره از ۱۳ کشور دنیا انجام گرفت. سوفی جهانی ۲۰۱۲ بیانگر آن است که جهان در ده سال آینده رو به بهبود خواهد بود. متهمی این بهبود، نسبت به بیست سال گذشته سرعت رشد کمتری خواهد داشت. در واقع، در بسیاری از زمینه‌ها که در حال بُرد هستیم، مانند: کاهش آج‌آبی، سوء تغذیه، بدهی و گسترش سلاح‌های هسته‌ای، سرعت کافی نیست و زمینه‌هایی با آینده نامعلوم (عدم قطعیت) نظیر: فساد، آزادی سیاسی، مصرف سوخت‌های فسیلی و اراضی جنگلی نیز وجود دارند که مشکلات جدی را نشان می‌دهند. از برخی زمینه‌ها هم غافل هستیم که می‌توانند اثرات جدی بر آینده داشته باشند؛ این زمینه‌ها عبارتند از: فساد، تغییر آب و هوا، و تروریسم. با این حال، داده‌ها حاکی از آن است که طی ده سال آتی، وضعیت بهتر از امروز خواهد بود؛ در واقع، بیش از آنکه از دست می‌دهیم، به دست می‌آوریم.

در فصل سوم به این موضوع پرداخته می‌شود که با رشد آموزش و استفاده از اینترنت، مردم دنیا ذهن خود را درباره کلیشه‌های

پذیرفته شده قدیمی تغییر خواهند داد و این زمینه ارزیابی بین‌المللی توسط پروژه هزاره، در مورد چگونگی تغییر این کلیشه‌ها در مورد زنان شده است. این پروژه، به منظور بررسی تغییرات کلیشه‌های جنسیتی از ۵۰ سال پیش تا ۵۰ سال در آینده بین سالهای ۱۹۶۱ تا ۲۰۶۱، از مشارکت ۲۵۰ نفر از ۵۷ کشور جهان بهره برد. افراد طی نظرسنجی دلفی زمان حقیقی به صورت برخط، ۳۹ کلیشه در مورد زنان را مورد ارزیابی قرار دادند که فهرستی از آنها در فصل سوم لیست شده است.

سازمان ملل متحد، سال ۲۰۱۲ را به عنوان «سال جهانی مشارکت» نامگذاری کرد. در راستای این نامگذاری، در قالب همکاری آینده‌نگرانه میان شرکت کی ال اس از موندراگون اسپانیا با پروژه هزاره، یک پروژه دلفی زمان حقیقی به منظور بررسی آینده شرکت‌های تعاونی و دیگر رویکردهای تجاری انجام شد. این پروژه، با مشارکت بیش از ۱۰۰ متخصص از ۳۸ کشور دنیا، فاکتورهای کلیدی تأثیرگذار بر آینده شرکت‌های تعاونی و آینده محتمل این فاکتورها را شناسایی کرد. گزارش این بررسی در فصل چهارم آورده شده است.

در فصل پنجم گزارشی از برگزاری یک کارگاه دلفی با مشارکت ۱۹۳ نفر از متخصصین در زمینه‌های توسعه اقتصادی، سیاست و حکمرانی، محیط زیست و انرژی، توسعه انسانی، امنیت و اجتماع کویت ارائه خواهد شد که لیستی از بیم‌ها و امیدها برای کویت را شناسایی کرده‌اند. این بیم‌ها و امیدها بر اساس امنیت و احتمال رخداد و با فرض عدم تغییر سیاست‌های کلی کویت در دهه آینده، رتبه‌بندی شدند و دفتر نخست وزیری کویت، آن است که به صورت دوره‌ای این فرآیند را به عنوان گامی به سوی شفافیت، انسجام و مشارکت ملی تکرار کند.

فصل ششم به ارائه نتایج یک دلفی زمان حقیقی در مورد «آینده هستی‌شناسان» می‌پردازد. «هستی‌شناسی» علمی نوظهور، و به معنای «مفهوم‌سازی اشتراکی روشن‌مند و واضح، در قالب پرسش قابل فهم برای ماشین» است که به این معنا، اولین بار در سال ۱۹۹۲ مطرح شد. در واقع، این هستی‌شناسان هستند که اطلاعاتی را که در دنیا موجود است، به زبان کامپیوترها ترجمه می‌کنند. به دلیل اهمیت نقش ایشان در دنیای اطلاعاتی آینده، نظرات نخبگان در مورد آینده هستی‌شناسان توسط پروژه هزاره بررسی و جزئیات تحلیل این نتایج در فصل ششم آورده شده است.

شایان ذکر است هرچند در این کتاب اطلاعات ارزشمند و روش‌های بسیار جالب توجهی گردآوری، تحلیل و ارائه می‌شود، ولی هیچ‌یک لزوماً نظرات مترجمان، مرکز نشر دانشگاه صنعتی امیرکبیر و همکاران آن نیست. بدیهی است در استفاده و به‌کارگیری اطلاعات و نتایج تحلیل‌ها همواره باید به شرایط ویژه فرهنگی، اجتماعی و ملی خود توجه ویژه داشت. در پایان لازم می‌دانم از حمایت مرکز نشر دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی‌تکنیک تهران و کلیه همکارانی که به نوعی در ترجمه، آماده‌سازی و چاپ این کتاب دست داشتند، خصوصاً سرکار خانم مهندس مهکامه طاعتی که مدیریت همگی مراحل آماده‌سازی تا به چاپ رسیدن کتاب را بر عهده داشتند، صمیمانه سپاس‌گزاری نمایم.

محسن بهرامی

پژوهشکده مطالعات آینده دانشگاه صنعتی امیرکبیر

هسته ایران پروژه هزاره (میلنیوم)

تهران - زمستان ۱۳۹۲